

20 Νοεμβρίου 1945

Η δίκη της Νυρεμβέργης

Η οριστική απόφαση να δικαστούν οι εγκληματίες πολέμου πάρθηκε στη διάσκεψη του Πότσδαμ (βλ. 17.7.1945). Ο Χίτλερ, ο Γκέμπελς και ο Χίμλερ ήταν κιάλας νεκροί αλλά τα θύματα του Μαουτχάουζεν, του Νταχάου και των άλλων στρατοπέδων εξόντωσης ζητούσαν την κάθαρση. Τόπος για τη μεγάλη δίκη ορίστηκε η Νυρεμβέργη, θρησκευτική πρωτεύουσα του ναζισμού. Στις 20 Αυγούστου 1945, καταρτίστηκε ο κανονισμός της δίκης. Στις 29, ανακοινώθηκε ο κατάλογος των κατηγορουμένων. Από αυτούς, ο Μάρτιν Μπόρμαν, κύριος υπεύθυνος για την εξόντωση των εβραίων, είχε εξαφανιστεί, ο εργατοπατέρας Ρόμπερτ Λέι αυτοκτόνησε κι ο μεγαλοβιομήχανος Μπόλεν ουντ Χάλμπαχ (Κρουπ) γλίτωσε με ιατρική γνωμάτευση.

Οι υπόλοιποι 21 κάθισαν στο εδώλιο του κατηγορουμένου, στη μεγάλη δίκη που ξεκίνησε στις 20 Νοεμβρίου 1945. Ενστάσεις, αντενστάσεις και διαδικαστικά ζητήματα πήραν ένα μήνα. Όταν τελείωσαν, στις 20 Δεκεμβρίου, το δικαστήριο διέκοψε για τα Χριστούγεννα. Ξανάρχισε στις 2 Ιανουαρίου 1946, ξετυλίγοντας όλη τη φρίκη της ναζιστικής θηριωδίας. Η απόφαση βγήκε την 1^η Οκτωβρίου 1946:

Αθώοι οι Φραγκίσκος φον Πάπεν, Γιάλμαρ Σαχτ και Φρίτσε που βοήθησαν τον Χίτλερ να πάρει την εξουσία.

Σε ισόβια και πολύχρονες φυλακίσεις καταδικάστηκαν οι Φουνκ, Ρέντερ, Σίραχ, Σπέερ, Νόιρατ και Ντένιτς. Σε θάνατο οι υπόλοιποι: Τα πρώτα ονόματα Χέρμαν Γκέριγκ, δεξί χέρι του Χίτλερ, Ιωακείμ Ρίμπεντροπ, άμεσος βοηθός του, και Γουλιέλμος Κάιτελ, αρχηγός του γενικού επιτελείου. Και οι «δεύτεροι» Γιολντ, Ζάις, Ζάουκελ, Ίνκβαρτ, Καλεμπρούνερ, Ρόζεμπεργκ, Στράιχερ, Φρανκ και Φρικ.

Ο Γκέρινγκ πρόλαβε κι αυτοκτόνησε στο κελί του, πίνοντας δηλητήριο. Οι υπόλοιποι απαγχονίστηκαν, ξημερώματα 16 Οκτωβρίου 1946. Δεκάδες άλλοι το έσκασαν στις νοτιοαμερικανικές δικτατορίες, άλλαξαν όνομα και χάθηκαν. Μερικούς τους ξετρύπωσαν οι εβραίοι κυρίως, κυνηγοί των ναζί. Όμως, ο ναζισμός δεν πέθανε. Συμμαχεί με τον ρατσισμό και ξεφυτρώνει όπου η πολιτική ηγεσία δεν μπορεί να αντιμετωπίσει έγκαιρα τα κοινωνικά προβλήματα.

1873: Στη Γαλλία, η Εθνοσυνέλευση περνάει νόμο που δίνει προεδρικές εξουσίες στον Μορίς κόμη του Μακ Μαόν για επτά χρόνια. Έγινε δεύτερος πρόεδρος της τρίτης Γαλλικής Δημοκρατίας, παίρνοντας τη θέση του Αδόλφου Θιέρσου.

1913: Αγγλία και Γερμανία συμφωνούν να μοιραστούν δίκαια τα εδάφη των... πορτογαλικών αποικιών ανά τον κόσμο. Ο παγκόσμιος πόλεμος που ξέσπασε την επόμενη χρονιά, άφησε το συμβόλαιο ανεκτέλεστο.

1917: Ο Βρετανός στρατηγός Ελ με 324 τανκς προσβάλλει τις γραμμές των Γερμανών στη μάχη του Καμπρέ στη Γαλλία, την πρώτη σημαντική μάχη με τανκς. Στο τέλος της, δεν υπήρχαν λάφουρα και οι Βρετανοί έχασαν 43.000 άνδρες.

1922: Ξεκινά στην Ελβετία το συνέδριο της Λωζάννης που θα έλυne τις διαφορές ανάμεσα στις συμμαχικές δυνάμεις και την Τουρκία, μετά τον Α' Παγκόσμιο πόλεμο. Η συνθήκη υπογράφηκε το καλοκαίρι του 1923.

1925: Γεννιέται ο Αμερικανός πολιτικός Ρόμπερτ Κένεντι, νεότερος αδελφός του Τζον Φ. Κένεντι. Ήταν υποψήφιος για την προεδρία των ΗΠΑ το 1968, όμως δολοφονήθηκε τον Ιούνιο, κατά την διάρκεια της εκλογικής του εκστρατείας.

1962: Ο πρόεδρος των ΗΠΑ Τζον Φ. Κένεντι συμφωνεί στην άρση του αμερικανικού εμπάργκο στην Κούβα, δίνοντας τέλος στην κρίση για τους εκεί πυραύλους.

1975: Πεθαίνει ο στρατηγός Φρανσίσκο Φράνκο, δικτάτορας της Ισπανίας απ' το τέλος του ισπανικού εμφυλίου. Είχε γεννηθεί το 1892.

1995: Ο πρόεδρος της Πολωνίας Λεχ Βαλέσα ηττάται στις εκλογές από τον πρώην κομμουνιστή Αλεξάντερ Κβασνιέφσκι.

1999: Σε λόγο του, λίγο πριν να αναχωρήσει από την Ελλάδα, ο πρόεδρος των ΗΠΑ Μπιλ Κλίντον ζητεί συγνώμη για την από τη χώρα του στήριξη της χούντας των συνταγματαρχών. «Έφταιγε ο ψυχρός πόλεμος», δικαιολογήθηκε.

2011: Το Λαϊκό κόμμα του Μαριάνο Ροχάι κερδίζει το 45% των ψήφων στις πρόωρες εκλογές της Ισπανίας και καταλαμβάνει 186 έδρες στη Βουλή των 350. Το απερχόμενο Σοσιαλιστικό του Αλφρέδο Πέρες Ρουμπαλκάμπα που διαδέχτηκε τον παραιτηθέντα Χοσέ Θαπατέρο πέφτει στο 29% και εκλέγει 110 βουλευτές (έναντι 169 που διέθετε).

2016: Σε ηλικία 90 χρόνων, πεθαίνει ο Κωστής Στεφανόπουλος, λαμπρός πρόεδρος της Δημοκρατίας από το 1996 μέχρι το 2004.

Η 20ή Νοεμβρίου στον πολιτισμό

20 Νοεμβρίου 1894

Ο Αντόν Ρουμπινστάιν

Στα δέκα του, είχε την τύχει να δεχτεί συμβουλές από τον Φραντς Λιστ. Ο Αντόν Γκριγκόριεβιτς Ρουμπινστάιν γεννήθηκε στις 28 Νοεμβρίου του 1829, σε μια πόλη της ρωσικής επαρχίας. Μικρός ακόμα, βρέθηκε στο Παρίσι όπου εντυπωσίασε παίζοντας πιάνο. Αναδείχτηκε σε μεγάλο πιανίστα και έγινε διάσημος στην Ευρώπη και την Αμερική, όπου πραγματοποίησε θριαμβευτικές περιοδείες. Διορίστηκε διευθυντής της αυτοκρατορικής μουσικής στη Ρωσία και, έχοντας τη βοήθεια της μεγάλης δούκισσας Ελένης, δημιούργησε στα 1862 το Ωδείο της Αγίας Πετρούπολης και, πέντε χρόνια αργότερα (1867) το Ωδείο της Μόσχας. Πέθανε στις 20 Νοεμβρίου 1894.

Συνέθεσε 19 όπερες και δραματικά ορατόρια («Ο Δαίμων», «Νέρων», «Μακκαβαίοι» κ.λπ.), έξι συμφωνίες, πέντε κονσέρτα για πιάνο, δέκα κουαρτέτα για έγχορδα, χορικά, καντάτες, σονάτες και πάνω από εκατό μεωδίες.

1602: Γεννιέται ο φυσιοδίφης Ότο φον Γκέρικε, γνωστός για το πείραμά του «τα ημισφαίρια του Μαγδεμβούργου», με το οποίο απέδειξε τη δύναμη της ατμοσφαιρικής πίεσης. Πέθανε στις 11 Μαΐου 1686.

1873: Στην Ουγγαρία, οι αντίπαλες εκατέρωθεν του ποταμού Δούναβη πόλεις Βούδα και Πέστη ενώνονται για να σχηματίσουν την πρωτεύουσα της χώρας Βουδαπέστη.

1894: Πεθαίνει ο Ρώσος συνθέτης Αντόν Γκριγκόριεβιτς Ρουμπινστάιν («Νέρων», «Μακκαβαίοι» κ.λπ.), από τους σπουδαιότερους πιανίστες του 19^{ου} αιώνα. Είχε γεννηθεί στις 28 Νοεμβρίου 1828.

1910: Πεθαίνει ο μεγάλος Ρώσος συγγραφέας, Λέων Τολστόι («Πόλεμος και Ειρήνη», «Άννα Καρένινα» κ.α.). Είχε γεννηθεί στις 20 Αυγούστου 1828.

1981: Ο Ανατόλι Καρπόφ ξανακερδίζει στην Ιταλία το παγκόσμιο πρωτάθλημα στο σκάκι, νικώντας τον Βίκτορ Κορτσνόνι.

1989: Εκπέμπει το Mega channel, ο πρώτος ελληνικός ιδιωτικός τηλεοπτικός σταθμός.

1998: Αυτοπροσωπογραφία του Βαν Γκογκ, φιλοτεχνημένη ένα μήνα πριν από την αυτοκτονία του (το 1890), πωλείται σε δημοπρασία των Κρίστις για πάνω από 71 εκατομμύρια δολάρια, τα περισσότερα που δόθηκαν ποτέ ως τότε για πίνακα ζωγραφικής.

2012: Σε ηλικία 82 χρόνων, πεθαίνει ο συγγραφέας Χρόνης Μίσσιος. Είχε εισβάλει το 1985 στα ελληνικά γράμματα με το βιβλίο «Καλά, εσύ σκοτώθηκες νωρίς...» που έκανε πάταγο. Γεννήθηκε στην Καβάλα των καπνεργατών το 1930.

2015: Νικώντας την Πάντοβα 10 – 6 στο Εθνικό κολυμβητήριο Πειραιά, η γυναικεία ομάδα υδατοσφαίρισης του Ολυμπιακού κατακτά το ευρωπαϊκό «σούπερ καπ».